

Список використаних джерел

1. Антология мировой правовой мысли : в 5 т. – Т. 2: Европа: XV–XVII вв. – М. : Мысль, 1999. – 829 с.
2. *Аристотель*. Евдемова этика / Аристотель. – М. : Канон +, Реабилитация, 2011 г. – 408 с.
3. *Аристотель*. Соч. : в 4 т. / Аристотель ; пер. с древнегр. ; общ. ред. А. И. Доватура. – М. : Мысль, 1983. – Т. 4. – 830 с.
4. *Бандуровский К. В.* Бессмертие души в философии Фомы Аквинского / К. Бандуровский. – М. : РГГУ, 2011. – 328 с.
5. *Баязитова Г.* В преддверии рождения государства: язык, право и философия в политической теории Жана Бодена / Г. Баязитова, Д. Митюрёва. – Тюмень : Изд-во Тюменск. госун-та, 2012. – 240 с.
6. *Блауг М.* Джон Стюарт Милль / М. Блауг // Экономическая мысль в ретроспективе. – М. : Дело, 1994. – 627 с.
7. *Гоббс Т.* Левиафан, или Материя, форма и власть государства церковного и гражданского. – М. : Мысль, 2001. – 240 с.
8. *Гумбольдт В. К.* Опыт установления пределов государственной деятельности / В. К. Гумбольдт. – СПб. : Типо-Литография “Евг. Тиле преемн.”, 1908. – 172 с.
9. *Кант И.* Идея всеобщей истории во всемирно гражданском плане / И. Кант // Сочинения : в 6 т. – М. : Политиздат, 1966. – Т. 6. – С. 5–24.
10. *Крашенинникова Н. А.* Великая хартия вольностей 1215 г. (современная интерпретация) / Н. А. Крашенинникова // Вестн. Моск. ун-та. Сер. 11, Право. – 2002. – № 3. – С. 86–107.
11. *Локк Дж.* Два трактата о правлении / Дж. Локк. – М. : Канон +, Реабилитация. – 2009. – 400 с.
12. *Марсилиус Падуанский / Падуанский Марсилиус* ; пер. с фр. Б. У. Есенова ; науч. ред., вступ., ст., примеч. Г. П. Лупарева. – М. : Изд.-торг. корпорац. “Дашков и К^о”, 2014. – 656 с.
13. *Монтескье Ш. Л.* О духе законов / Ш. Л. Монтескье. – М. : Мысль. – 1999. – 673 с.
14. *Спенсер Г.* Синтетическая философия. (В сокращённом изложении Г. Коллинза.) / Г. Спенсер ; пер. с англ. П. В. Мокиевского. – К. : Ника-центр, 1997. – 512 с.
15. *Спиноза Б.* Этика / Б. Спиноза. – М. : АСТ ; Минск : Харвест, 2001. – 336 с.
16. *Токвиль Алексис де.* Демократия в Америке / Алексис де Токвиль ; пер. с фр. В. П. Олейника, Е. П. Орловой, И. А. Малаховой и др. ; предисл. Гарольда Дж. Ласки ; коммент. В. Т. Олейника. – М. : Прогресс, 1992. – 554 с.
17. *Філософія: мислителі, ідеї, концепції : підруч.* / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К. : Книга, 2005. – 528 с.
18. *Цицерон.* Речи / Цицерон ; отв. ред. М. Е. Грабарь-Пассек. – М. : Наука, 1993. – 443 с.

Надійшла до редколегії 10.10.2016 р.

УДК 141.319.8/35

АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ПОВОРОТ У ФІЛОСОФІЇ: ДО ТЕОРІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Козирєва Н. В.,

*к.філос.н., старший викладач кафедри філософії і політології,
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова,
м. Харків*

У статті аналізуються історичний розвиток європейської гуманітарної думки і американської економічної теорії інституціоналізму, що спричинили антропологічний поворот, зокрема, в державному управлінні.

Ключові слова: природа людини, антропологічний поворот, антропологічні парадигми Ф. Ніцше та О. Шпенглера, екзистенціалізм, протестантська етика, сучасний антропний принцип, державне управління.

© Козирєва Н. В., 2016

Kozyrieva N. V.,

*PhD in Philosophy, Senior Lecturer of Philosophy and Politology Department,
O.M. Beketov Kharkiv National University of Urban Economy, Kharkiv*

ANTHROPOLOGIC TURN IN PHILOSOPHY: TOWARDS THEORY OF PUBLIC ADMINISTRATION

This article analyzes historical development of the European humanitarian thought and American economic theory of institutionalism that led to an anthropologic turn, particularly in public administration.

Key words: human nature, anthropologic turn, anthropological paradigm of Friedrich Nietzsche and Oswald Spengler, existentialism, Protestant ethic, modern anthropic principle, public administration

Постановка проблеми. Розвиток системи державного управління в українському трансформаційному суспільстві має здійснюватися в контексті європейської гуманітарної думки. Проте, не завжди є очевидним зміст та історичні витоки понять “новий публічний менеджмент”, “публічне управління” та ін., що потребує окремого філософського дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження ґрунтується на працях відомих сучасних мислителів зі світовим ім’ям: М. Вебера, Т. Веблена, Ф. Ницше, М. Гайдеггера, А. Камю, Ж.-П. Сартра, А. Дж. Тойнбі, М. Шелера, О. Шпенглера та ін.

Метою статті є аналіз поняття “антропологічний поворот” у процесі розвитку соціально-гуманітарної думки.

Виклад основного матеріалу. Проблеми управління державою завжди цікавили мислителів, починаючи від Платона й Арістотеля. Проте не завжди, у зв’язку з цим, зверталася увага на специфічні особливості щодо природи людини та сутності людського буття.

На різних етапах розвитку філософії пропонуються певні варіанти розгадок щодо природи людини в її бутті, пов’язаних із пошуками в ній чогось своєрідного, завдяки чому людина стає людиною. Водночас зміст, розуміння цього сутнісного чинника інтерпретувалися по-різному, що цілком можна виправдати з огляду на різні епохи, в яких жили філософи, і на надзвичайно складний та суперечливий об’єкт пізнання (самопізнання) – людину. І лише в сучасній філософській думці особливого значення набуває антропологічний компонент. У ХХ ст. філософська антропологія поступово стає вченням про людину та людське буття (від грец. *άνθρωπος* – людина) з чітко вираженим прагненням наблизитися до окремо взятої живої людини з її духовністю та глибинною ірраціональністю внутрішнього світу.

Саме духовність стає виміром людяності й людськості людини, що закорінена у глибинах її внутрішнього життя і завдяки якій природна людська індивідуальність може реалізувати себе як особу та особистість. Це дозволяє людині втілювати свою здатність підіймання (піднесення) над собою, над своєю природною (біологічною) природою до суто людського бутійного (існування). Лише духовне начало в людині є принципово відмінним від усіх інших її емпірично набутих якостей, що виводить людину за межі емпіричної природи, є тим “щось”, що властиве самій лише людині і що визначає її справжню своєрідність.

На специфічну особливість людської природи – здатність людини до трансцендентування – звертають увагу М. Шелер, Е. Гуссерль, М. Гайдеггер, М. Бердяєв, Ж.-П. Сартр тощо. Людину, з точки зору Е. Фромма, на відміну від тварини, можна визначати як живу істоту, що здатна сказати “Я”, тобто усвідомлювати себе як самість чи самототожність. Дану думку підтримує й М. Шелер, стверджуючи, що тільки людина, оскільки вона у своєму становленні сягає особистості, спроможна підійнятися

над собою як живою істотою і, уявляючи себе нібито по той бік просторово-часового світу, зробити предметом свого пізнання все, зокрема, й саму себе [5–6].

Таким чином, сутність *антропологічного повороту* в європейській гуманітарній думці зводиться до спроби визначити специфіку, основи та сфери власне людського буття, людської індивідуальності, творчих можливостей людини, виходячи із самої людини, і через неї пояснити як її власну природу, так і смисл та природу навколишнього світу.

Особливо продуктивним для даного дослідження є припущення того, що суттєвий вплив на зміну європейської культур антропологічної парадигми вчинили філософські розвідки Ф. Ніцше та О. Шпенглера.

Стосовно переважаючої більшості людей, або “наговпу”, “черні” в термінології Ніцше, завдання суспільства зводяться до формування раба, позбавленого відчуття користі та “інстинкту стада”. Він вважає неприйнятними для істинної демократії існуючі конституційні права і свободи робочої людини, бо вона, на його думку, відчуває себе в таких умовах занадто добре, щоб нескромно не вимагати кращого. Немає ніякої надії, що за існуючих умов можна сформувати “скромну” породу людей, які сприяли б порядку і стабільності в державі, покірливо несли своє ярмо. Робітникам дали коаліційний уряд, політичне право голосу, що ж тут дивного, запитує Ніцше, що він став вважати своє існування злиденним і несправедливим.

Бідність не може мати власного розуму, власних думок, власних поглядів, власної свідомості. Переймаючись ідеєю *врятувати* “теперішнє” суспільства, Ніцше намагається виправдати можливість для творення світу невеликою когортою “олімпійців”, “над людей”, позбавлених турботи щодо дотримання “нав’язаних релігією” принципів моралі (мають знаходитися в оцінці власної життєдіяльності “по той бік добра і зла”, без моральних обов’язків). “Здоровою”, “звичайною”, “природною”, на його думку, є та мораль, яка не суперечить “хижій природі людини”, не придушує її природних нахилів та інстинктів, адже “людина за природою своєю зла”, “людина – хижа тварина” [4].

Разом з тим Ф. Ніцше залишає надію кращого майбутнього для людського буття, оскільки людська душа та її межі, досягнутий до сих пір обсяг внутрішнього досвіду людини, висота, глибина й далечинь цього досвіду, вся існуюча історія душі, – на його переконання, – свідчать про невичерпані можливості людського “Я” [4].

У свою чергу О. Шпенглер, досить аргументовано доводить положення про занепад Заходу, проте, він покладає надію подальшого цивілізованого розвитку людства на “місто” і “міську людину”. Всесвітня історія або історія людської цивілізації, з його точки зору, – це історія розвитку міста та міської людини. “Народи, держави, політика і релігія, усі мистецтва базуються на *єдиному* пра-феномені людського існування, на місті ... Місто – це дух. Велике місто – це “вільний дух”, – наполягає Освальд Шпенглер. – ... Міський дух реформує велику релігію раннього часу і встановлює ... нову буржуазну релігію – *вільну науку*. Місто бере на себе керівництво економічною історією ...” [7, с. 551, 557].

Захопленість суспільства знаннями (відомий афоризм Френсіса Бекона: “Знання – це сила), захват від “природовідповідності виховання”, освіти й освіченості епохи Просвітництва поступово минає. З’являється адекватна відповідь на наявні *виклики* тогочасного суспільного буття – *інтелектуальний роман*. Творчі здібності митця стають серцевиною для його інтелекту, що здатен на активні пошуки шляхів вирішення постійно супроводжуваних людину в її житті суперечностей. Літературна творчість переносить свої акценти на особистісний аспект індивідуального переживання процесу створення чогось нового, на активний діяльнісний підхід, що спрямовується

на створення якісно нових, невідомих раніше духовних цінностей. Специфіка літературної творчості, неповторність творчого процесу криється в залученні інтелекту, фантазії та уяви через міф, загадку, гру до конструювання нового образу кінцевого продукту: сучасної людини, її життєдіяльності, реалізації сутності в існуванні, загалом суспільного буття.

Термін “інтелектуальний роман” запропоновано творцем інтелектуального роману “Чарівна гора” (1924 р.) німецьким письменником, есеїстом Томасом Манном (1875–1955). Причиною появи інтелектуального роману він називає “історичний і світовий злам” останнього десятиліття, що викликав у свідомості людей потребу в переосмисленні глибинних прошарків людського співіснування. “Включення” інтелекту в художню творчість, на думку Т. Манна, “...стирає межі між наукою та мистецтвом, впливає живу, пульсуючу кров у абстрактну думку, одухотворює пластичний образ і створює той тип книги, який ... може бути названий інтелектуальним романом” [3, с. 611]. До інтелектуальних літературних творів Т. Манн зараховував, перш за усе, також і роботи Ф. Ніцше.

Отже, “інтелектуальний роман” став тим жанром у художній літературі, що здатен був відповісти на реальні *виклики* наявної дійсності людського буття першої чверті XX ст. (настали “сутінки” для сови Мінерви), задовольнити актуальну потребу в інтерпретації тодішнього життя, його осмислення й тлумачення. Ніколи раніше (до першої світової війни) і ніколи потім (після другої світової війни) художня література не шукала нових можливостей і засобів для винесення вироку наявній сучасності, як це пропонує робити “інтелектуальна проза” в умовах “Занепаду Європи” (О. Шпенглер).

Приблизно в один і той же час з’являється економічна теорія інституціоналізму американського економіста, соціолога і публіциста Торстейна Веблена (1857–1929), започаткована в його книзі “Теорія бездіяльного класу” (1899 р.) [2]. Автор включає до економічного аналізу й позаекономічні фактори: соціальні, політичні, психологічні, культурологічні та ін. Під поняттям “інститут” вчений має на увазі усталені звички мислення, що стосуються великих людських спільнот. Досліджуючи усталені народні традиції, звички мислення, загальноприйняті норми і правила поведінки людей, громадські організації, соціальні утворення та інші інститути, науковець звертається до обґрунтування шляхів і форм розвитку інститутів та економіки, цілком слушно вважаючи, що таким чином можна подолати позаісторичність та “броунівський рух” неокласичного економічного аналізу. Немає сумніву, що нова економічна теорія допомогла подолати наслідки Великої депресії в США у 30-ті рр. XX ст. й вилилася в сучасну концепцію “інтелектуальної економіки”.

До цього слід додати і відому працю “Протестантська етика та дух капіталізму” (1905 р.) німецького соціолога, економіста і правознавця Макса Вебера (1864–1920), що дозволяє з’ясувати сутнісні засади “людського духу” (свобода і відповідальність разом із пильнуючим інтелектом) в розвитку цивілізованих ринкових відносин.

Незважаючи на те, що “Протестантську етику і дух капіталізму” не можна вважати вичерпним дослідженням проблем протестантизму, аналіз М. Вебером зв’язків між різноманітними релігійними ідеями та економікою дозволило йому дійти до слушного висновку: протестантська етика та світогляд значно вплинули на розвиток капіталізму.

Мислитель зосереджується на вивченні професійної етики протестантизму, зокрема, пуританського аскетизму та Лютерівської концепції покликання як чинника, що сприяв інтенсивній раціоналізації господарського й політичного життя Заходу. Акцентуючи на відмінностях робочої етики в протестантизмі та католицизмі, він

описує звичні проблеми, з якими мають справу підприємці з працівниками в докапіталістичну добу. Зокрема в його творі йдеться про намагання підприємців підвищити продуктивність праці у сільському господарстві шляхом підвищення заробітної плати, сподіваючись, що таким чином працівники будуть змушені більше цінувати свій час та працювати більше. Проте, з цього нічого не вийшло. У докапіталістичних суспільствах такі дії найчастіше спричиняли зниження інтенсивності серед працівників, оскільки вони розуміли, що можуть заробити ті ж самі кошти за коротший період часу та більше відпочивати. Врешті-решт М. Вебер доходить висновку, що в суспільствах, де більше протестантських віруючих залучені до виробництва, існує більш розвинута капіталістична економіка.

Критикуючи М. Вебера за його перебільшення ролі протестантської етики в розвитку капіталізму (Г. Гроссман Ф. Бродель, Р. Коллінз тощо), фахівці не звертають увагу на таїнство сповіді в протестантизмі. Термін “сповідь” походить від грецького слова *μετάνοια*, що в перекладі означає зміну розуму, думки, переосмислення, сприйняття фактів, явищ, що супроводжуються каяттям. Сповідь у протестантизмі набагато відрізняється від тієї, що існує в православ’ї або ж католицизмі. У протестантів відсутня сповідь перед священиком, натомість спостерігається приватна, індивідуальна сповідь, коли людина сама усвідомлює свої вчинки, визнає гріхи перед Богом і має волевиявлення щирого каяття тільки перед Ним. Сповідь може бути публічною лише для пастиря церковної громади, якщо він провинився у чомусь і висловлює слова каяття перед усіма.

Отже, протестант не може перекладати відповідальність за свої дії на Бога. Тягар свободи і відповідальності в ринкових відносинах, як і в будь-якій діяльності, лежить на протестантові. “Протестантська етика і дух капіталізму” є, на наш погляд, вдалою спробою пояснення зв’язків між віросповіданням і соціальною діяльністю людини, переконливим аналізом комплексу психологічних й культурних факторів, що сприяють поширенню капіталізму та утвердженню ринкових відносин в економіці.

Нарешті й *філософська антропология* як філософське вчення про природу і сутність людини та як течія західноєвропейської філософії (переважно німецької), що виникає в першій чверті XX ст., стає проявом загального “антропологічного перевороту” в філософії, знаходить відображення в усіх наступних філософських школах і напрямках філософії, зокрема, в екзистенціалізмі. Так у праці “Буття і час” (“*Sein und Zeit*”, 1927 р.) одного із засновників екзистенціалізму німецького філософа Мартіна Гайдеггера (1889–1976) вводиться поняття “*Dasein*”, що означає людське існування (буття-у-світі) – буття як людини загалом, так і суб’єкта, що рефлексивно аналізує твердження про своє власне існування. Наполягаючи на історичному розумінні людини й світу, філософ пропонує онтологічний погляд на історичну реальність, посилаючись на феноменологічний метод Е. Гуссерля. Це дозволяє йому розглядати людину в часі, проте, сама людина не є абсолютно підвладною часові, відтак, за способом свого буття вона сама є часом. Якщо суспільство і природа, світ загалом мають історію, то людина, на його думку, сама є історією.

Буття-у-світі (суб’єкта, який вже перебуває-у-світі) розкривається через притаманне людині “діяння” або “турботу” (саме турбота характеризує людське існування в цілому). Отже, *Dasein* (людське буття-у-світі) здатне не лише цікавитися собою, а й дбати про себе як про “своє буття”, про смисл свого буття. Відповідь на питання про людину, таким чином, треба шукати не в її “сущому” (“Що є людина?”), а в бутті (“Хто є людина?”). Людське буття пізнається лише “екзистенціально”, тому що воно є духовним явищем [5].

Інший представник екзистенціалізму Ж.-П. Сартр досліджує три форми прояву буття людської реальності: “буття-в-собі”, “буття-для-себе” і “буття-для-іншого”. “Буття-в-собі” він пов’язує з людиною, яка є неусвідомлюючим себе існуванням (“просто річчю”). Завдячуючи здатності людини абстрагуватися від фізичного часу буття й перетворитися в усвідомлююче себе існування (“буття-для-себе”), людина “входить” у справжнє поле людського існування, або в “ніщо”, в якому відкривається таємниця часу й сенс свободи. Що стосується “буття-для-іншого”, то воно виявляє фундаментальну конфліктність міжособистісних відносин. З точки зору Ж.-П. Сартра, людина обирає свій спосіб буття на тлі абсолютної випадковості “тут-буть”, водночас вона тримає в своїх руках усі зв’язки з оточуючим світом. Не маючи змоги обирати свою епоху, людина обирає себе в ній, своє місце й діяння в ній.

Філософ-екзистенціаліст Альбер Камю прагне реалізувати своє гуманістичне завдання в тому, щоб допомогти людині, яка перебуває у відчаї, зберегти життя (його праця “Міф про Сізіфа”). Разом з тим, його гуманізм спрямований не на те, щоб зробити людину щасливою. Він хоче зробити її свідомою, вільною від моральних і політичних забобонів та ілюзій, від різних догм та облудних, фальшивих ідеологій. Краса й свобода, вважає філософ, здатні вивести людей з ізоляції, зробити їх багатими духовно, морально, чуттєво, інтелектуально, допомогти встановити соціальну справедливість.

Сучасна філософія і природнича наука широко використовують такі терміни, як “антропоцентризм”, “антропний підхід”, “антропний принцип”, “людський вимір”, “людський фактор” тощо. Космічний статус людини обумовлений, насамперед, так званим антропним принципом. Антропний принцип ґрунтується на погодженості всіх світових фундаментальних констант з “життям людини”. З “плуралізмом” сучасної науки приходить нове усвідомлення самоцінності природи. Наріжним каменем стає не тільки те, що людина не може жити без природи, але й те, що і природа не може існувати без людини. Людина в класичному раціоналізмі знаходиться поза взаємовпливу з космічними силами, замкненою на соціальний світ. Сучасна ж наука спростовує подібні уявлення. Вона ставить проблему “включеності” людини у Всесвіт. Виявляється, що лише дослідження самої людини, її духовного світу здатне дати істинне розуміння Всесвіту. Інакше знання про Всесвіт завжди буде неповним. І справа тут не в тому, включати чи ні в наукову картину світу етичні, естетичні і інші знання, пов’язані з *людськістю* людини. Остраху перед загрозою зовнішнього зла людина в якійсь мірі навчилася протистояти, але з’явився і внутрішній страх перед нездоланим злом, яке людина несе в собі та сліди якого залишаються на всьому, до чого були причетними її розум і руки¹.

Однак, попри досягнення людинознавства, і на сьогодні зберігає свою актуальність міркування відомого філософа М. Бердяєва про те, що людина – “загадка в світі і найвеличніша, мабуть, загадка”.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи проведений аналіз, відзначимо, що “антропологічний поворот” у соціально-гуманітарній думці, як і в сучасному суспільстві загалом, пов’язаний з переосмисленням ролі людини в суспільстві, її духовної природи та умов життєдіяльності. Звідси витікає сучасне розуміння партнерських відносин громадянина і влади, змістовне наповнення понять “публічне управління”, “соціальна політика держави” тощо. Головною ознакою

¹ Корженко В. В. Філософія виховання: зміна орієнтацій : [монографія] / В. В. Корженко. – К. : Вид-во УАДУ, 1998. – С. 174, 179.

“інтелектуального” розвитку суспільства, услід за А. Тойнбі, можна назвати спроможність державного управління вчасно реагувати на постійно супроводжуючі суспільний розвиток проблеми й суперечності за принципом “виклик – реакція”, долати “виклики утиску”, коли суспільство, втративши щось життєво важливе, спрямовує свою енергію на вироблення властивостей, що відшкодовують втрату.

Список використаних джерел

1. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / М. Вебер ; [пер. з нім. О. Погорілого]. – К. : Основи, 1994. – 261 с.
2. Веблен Т. Теория праздного класса / Т. Веблен. ; [пер. с англ.] – М. : Прогресс, 1984. – 364 с.
3. Манн Т. Об учении Шпенглера : в 10 т. / Т. Манн ; [пер. с нем. Е. Эткинда] // Томас Манн. Собр. соч. – Т. 9: О себе и собственном творчестве (1906–1954). Статьи (1908–1929). – М. : Гос. изд-во худож. лит., 1960. – С. 610–619.
4. Ницше Ф. Сочинения : в 2 т. / Ф. Ницше ; [сост. ред. и авт. примеч. К. А. Свасьяна ; пер. с нем.]. – М. : Мысль, 1996.
5. Хайдеггер М. Бытие и время / М. Хайдеггер ; [пер. с нем. В. В. Бибихина]. – Х. : Фолио, 2003. – 503, [9] с. – (Philosophy).
6. Шелер М. Положення людини у космосі / М. Шелер // Зарубіжна філософія ХХ століття. – К. : Довіра, 1993. – С. 146–152.
7. Шпенглер О. Закат Западного мира; Очерки морфологии мировой истории : полное изд. в одном томе / Освальд Шпенглер ; [пер. с нем.]. – М. : “Изд-во АЛЬФА-КНИГА”, 2010. – 1085 с.

Надійшла до редколегії 25.10.2016 р.

УДК 35.076:352

ДОСВІД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА ТА ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ КРАЇН ЄС

Серенюк А. О.,

*к.держ.упр., доц., доцент кафедри інформаційних технологій і систем управління,
Харківський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Харків*

Розглянуто основні європейські нормативно-правові акти, що регулюють сферу розвитку інформаційного суспільства. Проаналізовано досвід країн Європейського Союзу щодо публічного управління розвитком інформаційного суспільства.

Ключові слова: інформаційне суспільство, електронний уряд, електронне урядування, публічне управління.

Serenok A. O.,

*PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor
of Information Technology and Management Systems Department, KRI NAPA, Kharkiv*

THE EXPERIENCE OF PUBLIC ADMINISTRATION OF DEVELOPMENT OF THE INFORMATION SOCIETY AND ELECTRONIC GOVERNANCE OF THE EU COUNTRIES

In the article have been analyzed the European legislations on a development of the Information Society and the experience of public administration on a development of the Information Society of the EU countries.

Key words: information society, e-government, e-governance, public administration.

© Серенюк А. О., 2016